

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Klasa 72 (1)

Izdan 1 avgusta 1933.

PATENTNI SPIS BR. 10247

Mauser-Werke A. G., Oberndorf a. N., Nemačka.

Brzometni pištolj.

Prijava od 28 jula 1932.

Važi od 1 marta 1933.

Traženo pravo prvenstva od 13 aprila 1932 (Nemačka).

Pronalazak se odnosi na brzometne pištolje sa orozom za podešavanje po želji serijske ili pojedinačne paljbe. Kod ovog pištolja može, pomoću poluge po pronalasku, za podešavanje, koja se može podešavati spolja pomeranjem po sanduku za hvatanje rukom, da se osigurač protiv ponavljanja isključi, pri čemu poluga za zapreku oroza biva izmaknuta iz putanje oroza. Da bi pri serijskoj paljbi oroz varao tek po svagdašnjem zapiranjju zatvarača, kod ovog pištolja je dalje predviđena još jedna hvatajuća poluga, koja je nezavisna od poluge za zapiranje oroza i koja se može obrtno pomerati, a koja pri otvorenju zatvaraču pomoću elastičnog zapanjanja jednog svog kraja u zasek zapetog oroza ovaj zaprečuje, dok drugi kraj zadržava u putanju pokretnog dela, odnosno zatvaračeve kutije tako, da pri izvršenom klizanju napred u zatvoreni položaj, zatvaračeva kutija izmiče hvatajući polugu od oroza i paljenje se može izvršiti.

Uredaj za isključivanje i uključivanje osigurača protiv ponavljanja je kod ovog pronalaska uglavnom isti. Pronalazak se više odnosi na uredaj za zapreku oroza do samog zapiranja zatvarača.

S pogledom na poznate pištolje sa uredajem za pojedinačnu i serijsku paljbu spoljašnja poluga koja se može podešavati, vezana je sa hvatajućom polugom pomoću jednog međučlana, koji pri podešenju pojedinačnoj paljbi potpuno isklju-

čuje hvatajuću polugu i drži je nepomično. Hvatajuća poluga strči dugačkim krakom u putanju pokretnog dela i radi u vezi sa kratkim ispadom zajedno sa zasekom na orozu, dok dalji dodatak stoji u dejstvenoj vezi sa međučlanom, koji prema svom položaju, koji odgovara podešenosti spoljašnje poluge na pojedinačnu paljbu ili serijsku paljbu, tako upravlja hvatajuću polugu, da jedanput (kod pojedinačne paljbe) hvatajuća poluga biva pomaknuta iz putanje, a drugi put (serijska paljba) biva pomaknuta u putanju orozovog zaseka.

Ovim, pri izvođenju pojedinačnog gadanja, otpada zaustavljanje oroza zasekom hvatajuće poluge. Time bivaju potpuno izbegnute smetnje u normalnom funkcionisanju pištolja, koje se inače stvaraju, mehanizmom za serijsko gadanje. Kad je pištolj podešen za pojedinačno gadanje, to on dakle funkcioniše kao raniji normalni pištolj. Usled ovog isključenja hvatajuće poluge kod pojedinačnog gadanja nastaje dalja korist, da je abanje ove poluge i odgovarajućeg zaseka u orozu mnogo manje, no kod poznatog izvođenja, kod kojeg uredaj za serijsko gadanje nekorisno radi i pri pojedinačnom gadanju. Takođe ovim biva izlegnuto trenje i kočenje hvatajuće poluge, koje je postojalo kod ranijeg izvođenja.

Hvatajuća poluga je u zatvaračevoj kutiji smeštena paralelno sa osom cevi oružja. Ovim biva omogućeno sigurno i ne-

Din. 12.

osetljivo zapadanje zaprečnih delova. Takođe je ovim izbegnuto požurivanje oroza kod serijskog gađanja. Bočno slobodno kretanje oroza u zatvaračevoj kutiji ne igra više nikakvu ulogu kod ove vrste zapadanja. Oslobođenje hvatajuće poluge pomoću pokretnog dela, može u poslednjem delu kretanja napred, da se tačnije izvrši; zatvarač je dakle sigurnije izveden. Dalje po pronalasku odnos dužine ispada, prema dužini kraka hvatajuće poluge iznosi približno 1:5. Ovim je usled neprinudnog obrtanja hvatajuće poluge potreban veoma mali utrošak snage za oslobađanje (odapinjanje). Pištolj usled ovog malog oduzimanja snage pri zatvaranju funkcioniše sigurno, čak i pri labavom držanju oružja samo šakom a ne i pomoću kundaka za oslanjanje. Međučlan se podesno sastoji iz klizne poluge, koja je pomoću zupčanog zahvata prinudno vezana sa spoljašnjom polugom.

Nacrt pokazuje jedan primer izvođenja po pronalasku.

Sl. 1 pokazuje pištolj bez bočnog zida sanduka za držanje pri podužno presečenoj pokretnom delu. Sl. 2 pokazuje zatvoren mehanizam pištolja sa podešenošću za pojedinačno gađanje. Sl. 3 pokazuje otvoren mehanizam pištolja sa podešenošću za serijsko gađanje. Sl. 4 pokazuje izgled pokretnog dela po sl. 1, odozdo.

Delovi koji služe za isključenje i uključanje osigurača protiv ponavljanja, kao poluga za zapiranje oroza, odapinjač, zubasti zapirač na odapinjaču, predviđeni su kao i kod ranijeg, već poznatog, pronalaska. Bitno je po pronalazak novo izvođenje oroza 1, hvatajuće poluge 2, spoljne podešavajuće poluge 3 kao i upotreba međučlana 4.

Hvatajuća poluga 2, koja zaprečavanjem oroza 1 treba da spreči paljenje metka do ukočenosti zatvarača, sastoji se iz trokrajke poluge, koja je smeštena u zatvaračevoj kutiji, paralelno sa osom cevi oružja, tako da se može obrtno pomerati. Glavni krak 2a hvatajuće poluge 2 zalazi u putanju pokretnog dela i na mestu 5 (sl. 4) dolazi do oslanjanja, pritiskom opruge 6. Ispad 2b hvatajuće poluge radi zajedno sa zasekom 7 u oruzu. Donji dodatak 2c hvatajuće poluge zalazi u putanju kliznog dela 4, koji je usled zupčanog zahvata 9 prinudno vezan sa spoljnom odnosno podešavajućom polugom 3. Odnos poluznog kraka ispada 2b prema kraku 2a iznosi približno 1:5.

Način dejstva uređaja je sledeći:

Ispad 2b hvatajućeg dela, koji pri otvorenom orozu (sl. 3) ulazi u zasek 7 poslednjeg, zaprečuje oroz tako dugo, dok po-

kretni deo, koji žuri u zatvoreni položaj, kratko vreme pre svršetka svoga kretanja i izvođenja zaprečenosti zatvarača, pomoću delovanja na krak 2a, ne bude toliko pomerio hvatajuću polugu 2 i dok zapiruća spoj 2b, 7 ne bude prekinut, da na taj način oroz može da izvede svoj udarac na udarni čep zaprečenog pištolja.

Kretanje hvatajuće poluge u pravcu ose cevi, koje je jednako kretanju pokretnog dela, i koje u ovom izvođenju iznosi 5,5 mm. dopušta snažno hvatanje i lako rastavljanje zaprečnih elemenata, usled povoljnog poluznog prenosa kraka 2a u odnosu prema ispadu 2b. Trenje između hvatajuće poluge i pokretnog dela je pri tome svedeno na najmanju meru. Dalje tako izvedena hvatajuća poluga može biti fabrikovana sa velikom tolerancijom u meri, usled čega fabrikacija, naime montaže pištolja biva znatno pojeftinjena.

Potpuno isključenje i nekretnost hvatajuće poluge pri izvođenju pojedinačnog gađanja biva postignuto pomoću kliznog dela 4, koji je pomoću zupčanog zapirača 9 vezan sa spoljnom i podešavajućom polugom 3. Bude li spoljašnja poluga podešena za pojedinačno gađanje (sl. 2), to klizni deo 4 biva, pomoću zupčanog zapirača 9, naslonjen na hvatajuću polugu i ovu drži nepomično.

Po paljenju jednog metka pokretni deo požuruje u svoj otkočeni položaj, a da hvatajuća poluga 2 ne može poći za pokretnim delom. Usled toga izostaje hvatanje ispada 2b hvatajuće poluge sa zasekom 7 oroza i funkcija pištolja se izvršuje bez svakog gubitka usled trenja, koji bi eventualno mogao nastati pri zajedničkom kretanju hvatajuće poluge.

Ako je pak spoljašnja poluga 3 podešena za serijsko gađanje (sl. 3), to je zupčana zapreka 9 uklonila klizni deo 4 sa hvatajuće poluge 2 i prekinula je nekretnost poslednjega. Hvatajuća poluga, usled dejstva pritiskujuće opruge 6, žuri za pokretnim delom, koji se po paljenju metka brzo vraća natrag, pomoću zahvata ispada 2b sa zasekom 7, zaprečuje zapeti oroz i drži ovaj dotle čvrsto, dok po punjenju pištolja pokretni deo ne požuri u svoj zatvoreni položaj i hvatajuću polugu ne pomeri u njen početni položaj. Pri tome ispad 2a hvatajuće poluge 2 biva izmaknut iz zaseka 7; oroz biva oslobođen, hita napred i pač uvođeni metak u pokretnom delu, koji se međutim nalazi u zatvorenom položaju.

Patentni zahtevi:

1. Brzometni pištolj sa orozom za poželji serijsko ili pojedinačno gađanje, pomoću odgovarajuće podešenosti poluge,

koja se podešava spolja na sanduku za hvatanje, naznačen time, što je podešavajuća poluga, koja se može podešavati za serijsko ili pojedinačno gađanje pomoću dedučlana (4) vezana sa hvatajućom polugom (2), koja pri podešenom pojedinačnom gađanju potpuno isključuje i čini nepokretnom hvatajuću polugu (2).

2. Brzometni pištolj po zahtevu 1, naznačen time, što hvatajuća poluga (2) dugim krakom (2a) zalazi u putanju zatvaračeve kutije koja je čvrsto vezana sa pokretnim delom, a sa kratkim ispadom (2b) zajedno radi sa zasekom (7) na orozu (1) i pomoću dodatka stoji u dejstvenoj vezi sa međučlanom (4), koji prema svome položaju, koji odgovara podešenosti po-

luge (3) za pojedinačno ili serijsko gađanje, tako upravlja hvatajuću polugu, da je jedanput (pri pojedinačnom gađanju) hvatajuća poluga svojim ispadom iznanknuta iz putanje, a drugi put (pri serijskom gađanju) je pomerena u putanju oroznog zaseka.

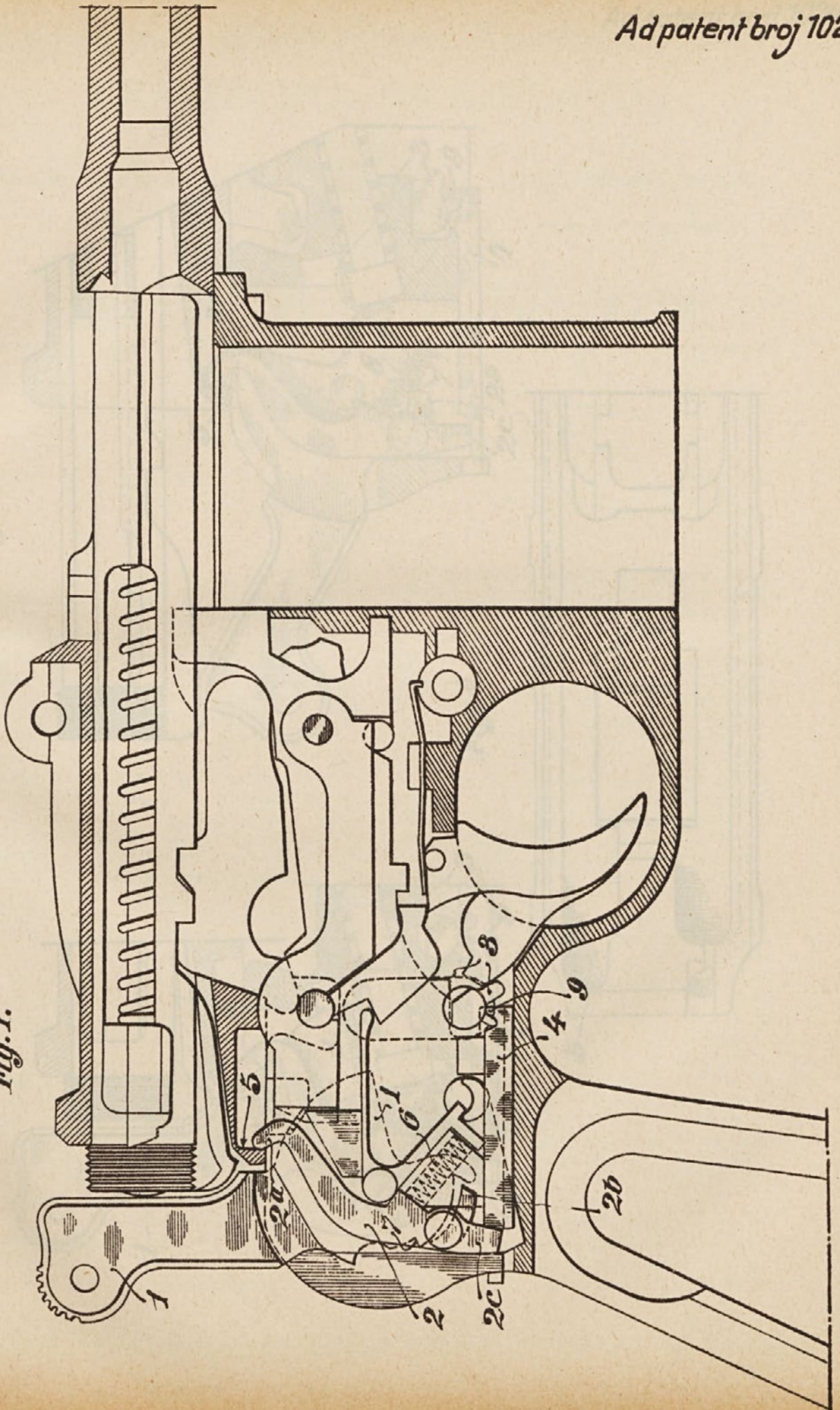
3. Brzometni pištolj po zahtevu 1 i 2, naznačen time, što jedan krak (2a) hvatajuće poluge ima višestruku dužinu zaprečnog kraka (2b), približno u odnosu 5:1.

4. Brzometni pištolj po zahtevu 1 do 3, naznačen time, što se međučlan sastoji iz kliznog prstena (4), koji je pomoću zupčanog zahvata prinudno vezan sa podešavajućom polugom (3).

Fig. 1.

KRALEVINA JUGOSLAVIJA

INDUSTRIJSKE STORNE

Priznanje broja 1288

BR. 10381

Fig. 3.

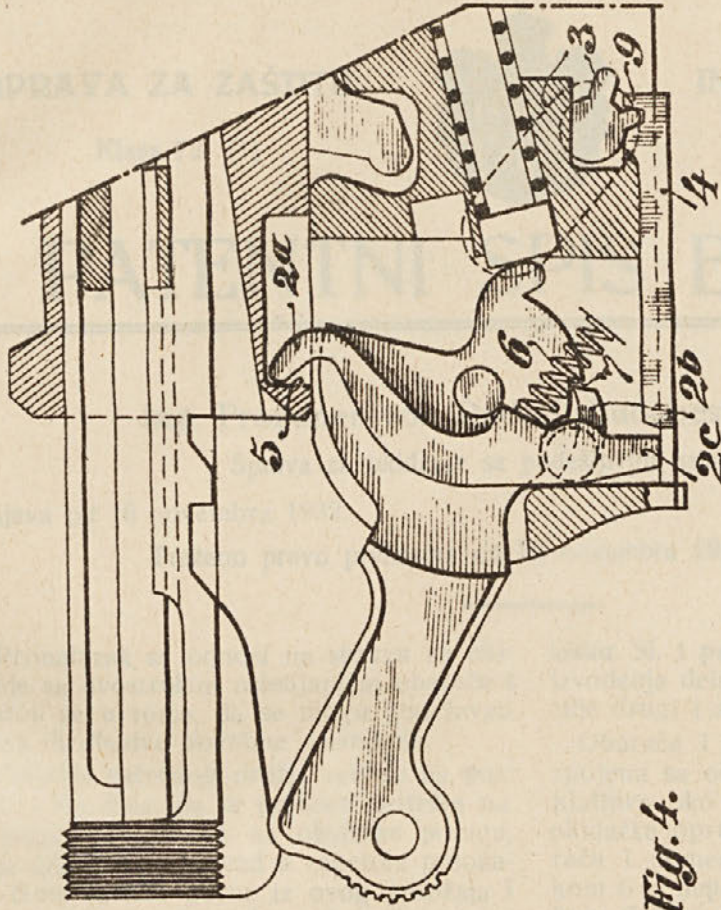

Fig. 4.

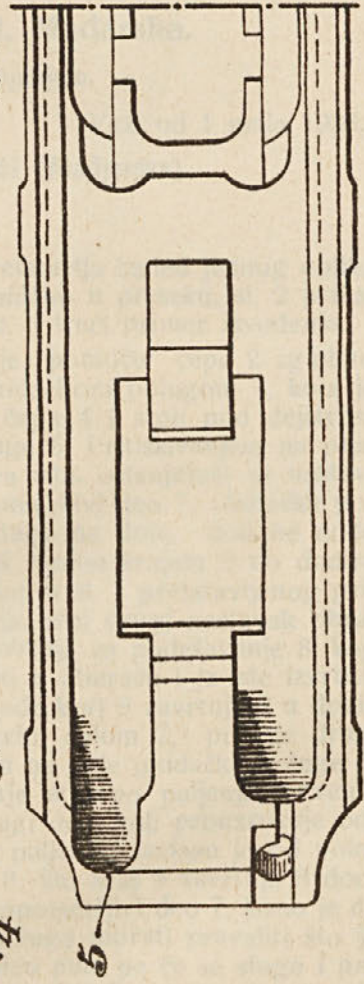

Fig. 2.

